

2/367-8842/27465

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2821 Sayılı Sendikalar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifimi gerekçeleriyle birlikte bilgilerinize sunar, gereğini saygılarımla arz ederim.

22.11.2004

Enver ÖKTEM

İzmir Milletvekili

2.-	Ufuk ÖZKAN	Manisa Milletvekili
3.-	Feridun BALOĞLU	Antalya Milletvekili
4.-	Kemal SAĞ	Adana Milletvekili
5.-	A. Kemal DEVECİLER	Balıkesir Milletvekili
6.-	Nurettin SÖZEN	Sivas Milletvekili
7.-	Hüseyin EKMEKÇİOĞLU	Antalya Milletvekili
8.-	Kemal DEMİREL	Bursa Milletvekili
9.-	Ali ARSLAN	Muğla Milletvekili
10.-	R. Kerim ÖZKAN	Burdur Milletvekili
11.-	Sedat PEKEL	Balıkesir Milletvekili
12.-	M. Ziya YERGÖK	Adana Milletvekili
13.-	Abdulaziz YAZAR	Hatay Milletvekili
14.-	Mehmet IŞIK	Giresun Milletvekili
15.-	Sezai ÖNDER	Samsun Milletvekili
16.-	Vahit ÇEKMEZ	Mersin Milletvekili
17.-	Muharrem KILIÇ	Malatya Milletvekili
18.-	Mustafa ÖZYURT	Bursa Milletvekili
19.-	Nejat GENCAN	Edirne Milletvekili
20.-	Vedat YÜCESAN	Eskişehir Milletvekili
21.-	Orhan ERASLAN	Niğde Milletvekili
22.-	Rasim ÇAKIR	Edirne Milletvekili
23.-	Nadir SARAÇ	Zonguldak Milletvekili
24.-	Enis TÜTÜNCÜ	Tekirdağ Milletvekili

GENEL GEREKÇE (2821)

Bu kanun teklifi, temel hak ve özgürlüklerin en önemli bölümlerinden olan sendikal hak ve özgürlüklerin ülkemiz mevzuatından kaynaklanan sınırlandırılmalarını ve mevcut 2821 sayılı Sendikalar Kanunu'ndaki anti demokratik hükümleri ortadan kaldırmayı amaçlamaktadır. İnsan Hakları Evrensel Bildirisi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, herkesin örgüt kurma ve kurulan örgütlere herhangi bir sınırlandırma olmaksızın üye olma hakkını tanımıştır. Sendikal özgürlükler ve toplu pazarlık hakkına ilişkin hükümler, Avrupa Sosyal Şartı ile 87 ve 98 sayılı ILO sözleşmelerinde de herhangi bir muğlaklığa yer vermeden açıklıkla dile getirilmiştir. Türkiye, bu antlaşmaları imzalamıştır. Mevcut mevzuatın bu hükümler doğrultusunda demokratik hale getirilmesi Türk anayasa hukukunun da gereğidir.

7.5.2004 gün ve 5170 sayılı Kanun ile, Anayasa'nın 90.maddesine uluslararası antlaşmaların etkisini içeren bir madde eklenmiştir. Buna göre Anayasa'nın 90.maddesi son fıkrası şöyle olmuştur: "Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası anlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası anlaşma hükümleri esas alınır." Demek ki, anayasa hükümlerine göre ILO sözleşmelerine uymak artık bir zorunluluktur. Bu kanun ile öncelikle bu gerçekleştirilmiş olacaktır.

Ülkemizde halen yürürlükte olan 2821 sayılı Sendikalar Kanunu ile 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunu, 12 Eylül askeri darbesi koşullarında kabul edilmiş olduğundan kısıtlayıcı anti demokratik hükümler içermekte, çalışanların en temel hakkı olan ve ülkemizin de onaylamış olduğu ILO sözleşmelerinde önemli yer tutan sendikal hak ve özgürlükler önünde engel oluşturmaktadır. Kanun, örgütlenme hakkının kullanılmasını garanti altına almayı değil, adeta engellemeyi amaçlamaktadır. Bu kanunların yasaklayıcı hükümleri kötü niyetli işverenlerin de elinde koz olmakta, böyle işverenler, sendika girişimlerine karşı işten atma, zorla istifa ettirme, sendika tercihinin zorlama gibi yöntemleri sık sık kullanmaktadırlar.

Sendikalar Kanunu, sendikaya üyelik ve sendikadan istifa için noter şartı öngörmüştür. Bu koşul ülkemizin de imzalamış olduğu 87 sayılı ILO sözleşmesinin 2.maddesine aykırı olduğu gibi, uygulamada, sendikaya üyeliği zorlaştırıcı, özgürce seçme hakkını daraltıcı bir uygulamadır.

Noter harç ve masraflarının yanı sıra, ancak resmi mesai saatlerinde görev yapabilen noterlere gidebilmek için işçiler işyerlerinden izin almak zorunda kalmakta, bu da yevmiye kesintilerine yol açmaktadır.

Önemli bir sorun da, kanunun öngördüğü istifa usulünde yatmaktadır. Bir işçinin istifa ettiği sendikadaki üyeliği, notere başvurduğu tarihten itibaren bir ay daha geçerli olmaktadır. Bu usul nedeniyle öyle durumlar yaşanmıştır ki, bir işyerinde çalışan işçiler tümüyle bir sendikadan istifa ettikleri halde, istifanın geçerlilik süresinde Bakanlığa başvuran o sendika, kendisinden istifa eden işçiler adına o işyeri için toplu sözleşme yetkisi almıştır.

Yürürlükteki kanun, kişi özgürlüğüne ipotek koyan, anayasal bir hakkın kullanılmasını kısıtlayan bir düzenlemedir. Ülkemiz hukukunda, bundan başka, iradenin ortaya çıkmasından sonra hüküm doğuran ve noter şartını gerektiren istifa müessesesi yoktur. Bu düzenlemeye

göre, bir işyerinde çalışan işçilerin tamamının sendikalardan istifa edip başka bir sendikaya üye olmaları halinde, o işyerinde hiç üyesi kalmamış sendikadan yetki alması ve işverenle toplu iş sözleşmesi imzalaması dahi olanaklıdır.

Bu yüzden üyelikte ve istifada noter şartının kaldırılması ve işçinin irade beyanının yeterli olması gerekmektedir. Bu Kanun ile bu gerçekleştirilmiştir.

Bu kanun ayrıca, emeklilerin de sendika kurabilmelerine, sendikal örgütlenme özgürlüğünden istifade edebilmelerine olanak tanımaktadır. Anayasamızın 51. maddesinde; "çalışanlar ve işverenler sendika kurar" ibaresi yer almaktaysa da, yukarıda da belirtildiği gibi, emeklilerin de sendikal örgütlenme özgürlüğünden yararlanabileceğini belirten uluslararası sözleşmeleri ülkemiz imzalamış bulunmakta ve bu antlaşmalar yine Anayasamızın 90. maddesine göre kanun hükmünde sayılmaktadırlar. Örneğin, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 23. maddesinin 4. fıkrasına göre "*Herkesin, ekonomik ve toplumsal çıkarlarını geliştirmesi ve koruması için sendika kurma ve yalnızca ilgili örgütün kurallarına bağlı olarak dilediği sendikaya girme hakkı vardır. Bu hakkın kullanılmasına, yasalarda belirtilen ve demokratik bir toplumda ulusal güvenlik ve kamu düzeni menfaati ya da başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması bakımından gerekli olan sınırlamalardan başka bir sınırlama getirilemez.*" Yine, Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme'nin "Sendika hakkı ve Sınırları" başlıklı 22. maddesinde "*Herkesin, kendi çıkarlarını korumak için sendikalar kurmak ya da bunlara girmek hakkı da dahil olmak üzere, başkalarıyla bira araya gelip dernek kurma hakkı vardır*" denilmektedir. Avrupa Birliği ülkelerinin de hemen tamamında emeklilerin sendikaları vardır. Üstelik, ülkemizde de emekliler, demokratik örgütlenmelerini büyük ölçüde tamamlamışlar ve Avrupa ölçeğindeki emekli sendikalarınca kabul edilmişlerdir. Bu fiili durumun ve demokratik hakkın yasal statüye kavuşturulması gerekmektedir.

Yine bu kanun ile birlikte 12 Eylül döneminin yasakçı mantığıyla sendikaların iç işleyişine yapılan devlet müdahaleleri engellenmeye çalışılmış, sendikaların sadece demokratik sınırlar içerisinde kendi üyelerinin iradesiyle belirledikleri kurallara göre yönetilmeleri ve denetlenmeleri yönünde değişiklikler yapılmıştır. Yasakçı maddeler yürürlükten kaldırılmıştır.

Sendikaların kurucu üyesi olma, sendikal yönetime katılma yolundaki haksız yasaklamalar kaldırılmış, demokratik sendikacılıkla birlikte sendikal demokrasinin geliştirilmesi hedeflenmiştir. Bu çerçevede, bu haksız yasaklamaların haksız cezai müeyyideleri de kanun maddelerinden çıkarılmıştır.

Yine, İşkolu barajlarının sayısı indirilerek gereksiz aynı işi yapan ama farklı işkolunda gibi görünen işçilerin tek bir sendika çatısı altında birleşme yolları açılmıştır.

Bu kanunla birlikte, uluslararası sözleşmelere uygun, çağdaş ve demokratik bir sendikacılığın önü açılmak istenmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ (2821)

Madde 1. Temel sendikal örgütlenme özgürlüğünün, imzaladığımız uluslararası sözleşmelerin ve bu sözleşmeleri bağlayıcı olarak kabul eden Anayasamızın 90. maddesinin gereği olarak emeklilerin de sendika kurabilmelerine olanak sağlanmıştır.

Madde 2. Bu değişiklikle kurucularda aranan nitelikler yeniden düzenlenmiştir. Sendika kurma hakkını ortadan kaldıracak muğlak sınırlamalar kaldırılarak 87 sayılı ILO sözleşmesinin 2. maddesine uygun bir değişiklik yapılmıştır. Ayrıca kurucularda aranan Türk vatandaşı olma koşulu da kaldırılmıştır.

Madde 3. Bu madde ile sendika ve konfederasyonların tüzüklerinde bulunması gereken zorunlu hususları içeren bentler kaldırılmış ve sendikaların kendi tüzüklerini demokratik bir şekilde kendileri yapacağına dair hüküm getirilerek 87 sayılı ILO sözleşmesine uyum sağlanmıştır. Ayrıca, tüzüklerin sendikanın faaliyetlerinde ve sendika içi ihtilaflarda temel bağlayıcı metin olduğu belirtilmiştir.

Madde 4. Yürürlükteki Sendikalar Yasası'nın Organlar başlığını taşıyan ikinci bölümünde yer alan 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 ve 19.maddeler, Türkiye'nin de onaylamış olduğu 87 sayılı ILO sözleşmesinin "Sendikaların tüzük ve yönetmeliklerini yöneticilerini serbestçe belirlemek, seçmek ve etkinliklerini düzenlemek, iş programlarını belirlemek hakkını" tanıyan 3. Maddesine açıkça aykırıdır. Bu maddeyle bu sınırlama ve yasaklamalar kanundan tamamen çıkarılmış ve bu tür düzenlemelerin sendika ve üst kuruluşların kendi iç işleyişleri ile alacakları kararlara ve tüzük hükümlerine bırakılması sağlanmıştır.

Madde 5. Sendikalara üye olabilmek için gerekli olan noter şartı kaldırılarak, üyelik kısıtlaması kaldırılmıştır.

Madde 6. Bu madde ile birlikte, 23. Maddenin ikinci ve üçüncü fıkrası çıkarılmış ve böylelikle üyelik aidatlarına getirilen sınırlamalar da kaldırılmıştır. Yine, 12 Eylül döneminin yasakçı mantığıyla kanuna yerleştirilmiş olan "faaliyeti durdurulmayan" (sendika) ibaresi de kaldırılmıştır. Zira, kanunda sayılan faaliyetin durdurulması halleri geçici nitelikteydi. Bu dönemlere ilişkin aidat ödenmemesi hükmü, geçici faaliyeti durdurma sonunda tekrar faaliyete geçecek sendika ve konfederasyonların, kurumsal ve fiziki varlıklarını sürdürebilmeleri bakımından ciddi sıkıntılara yol açabilecek bir düzenlemeydi. Bu nedenle bu ibare maddeden çıkarılmıştır.

Madde 7. Sendikadan istifada noter şartı kaldırılarak işçinin irade beyanı esas kabul edilmiştir. Ayrıca, bu maddeye yeni bir fıkra eklenerek işten ayrılanların emekli sendikalarına üye olabilecekleri ifade edilmiş ve böylece 1.madde gerçekleştirilen değişikliğe uyum sağlanmıştır.

Madde 8. Bu maddede getirilen düzenlemeyle birlikte, işçi sendikasının yöneticiliğine seçilen ve profesyonel sendikacılık yapan işçinin hizmet akdi askıda kalmakta; bu şekilde işçinin işyerindeki kıdem hakları korunmuş olmaktadır.

Madde 9. Amatör sendika yöneticilerine de işyeri temsilcilerine tanınan iş güvencesi tanınmış, kanunun başlığı buna göre değiştirilmiştir. Yalnız, uygulamada herhangi bir suistimale yol açmamak için bu kapsam dahilindeki amatör sendika yöneticileri her işyerinde en fazla üç kişi olarak sınırlandırılmıştır.

İşyeri sendika temsilcileri ile amatör sendika yöneticilerine daha etkili bir iş güvencesi sağlayabilmek için "geçerli neden" ibaresi yerine "haklı neden"lerle işten çıkarılabilecekleri kabul edilmiştir.

Maddenin eski şekline göre iş mahkemelerinin vereceği karar kesin nitelikte olup temyiz yolu kapatılmıştı. Değişiklikle birlikte bu hususlarda verilecek kararlarda temyiz yolu açık tutulmuştur.

Ayrıca bu madde ile tarafların anlaşarak husumetleri özel hakem yoluyla çözümlenmelerine olanak tanınmıştır.

Yine temsilcinin ve amatör sendika yöneticisinin işyerinin, biriminin veya işinin değiştirilebilmesi için işçinin yazılı onay şartı aranmaktadır. Hem bu gibi durumlara hem de işçinin temsilcilik ve yöneticilik sıfatlarından dolayı uğradıkları haksızlıklara karşı da ayrıca ek cezai tazminat müeyyidesi getirilmiştir.

Madde 10. Maddenin eski halinde sendikal ayrımcılık hallerinden sadece üçüncü ve beşinci fıkrada sayılan haller tazminat ile yaptırıma bağlanmıştı. Bu değişiklikle diğer ayrımcılık hallerine de yaptırım getirilmektedir.

Madde 11. AB mevzuatına göre toplanan kurullara da sendikaların temsilci gönderebilmeleri yasa hükmü haline getirilmiştir. Yine, tabii afetler söz konusu olduğunda sendikaların yapacakları yardım da açık bir yasa hükmüyle gösterilmiştir.

Madde 12. Devletin sendikalar üzerinde idari ve mali denetim yetkisine sahip olduğuna ilişkin anayasa hükmü anayasadan çıkarıldığı için(23.7.1995) öncelikle bu maddenin başlığı çelişki yaratmaktaydı. Buradaki düzenlemeyle bu değiştirilmiştir. Ayrıca, maddenin ilk cümlesinde sendikaların devletin idari ve mali denetimine tabi olmadığı açıklanmış ve böylece 87 sayılı ILO sözleşmesine de uyum sağlanmıştır.

Madde 13. Bu maddeler, sendika ve konfederasyonlarca tutulması zorunlu defter, dosya ve kayıtları, bunlarla ilgili esasları, bilanço ve çalışma raporlarını devlete gönderme zorunluluğunu 87 sayılı ILO sözleşmesinin 3.maddesine aykırı olarak düzenlemekteydi. Bu sınırlamalar, sendikaların bağımsızlığını ve yönetim özürlüğünü engellemektedir. Bu maddeler yürürlükten çıkarılarak bu sakıncalar ortadan kaldırılmıştır.

Madde 14. 2822 sayılı Sendikalar Kanunu'nun bu maddeyle birlikte yürürlükten kaldırılan maddeleri, Sendikaların faaliyetlerini 12 Eylül'ün yasakçı mantığıyla durdurmayı ve sendika yöneticilerini cezalandırmayı içeriyordu. Bu durdurma ve cezalandırmanın gerekçesi olabilecek olan yasaklar bu kanunun diğer maddelerinde ortadan kaldırıldığı için burada bu değişikliğe uygun bir düzenleme yapılmıştır. Hukukun genel kurallarının gerekleri dışında, ayrıca bir korkunun eseri olan bu ceza hükümleri de bu madde ile kaldırılarak 87 sayılı ILO sözleşmesinin 3. maddesine de uyum sağlanmıştır.

Madde 15. İşkolu sayısı 28'den 18'e indirilmiştir. Bu sayede aynı işkolunda değişik işçi kitlesinin değişik sendikalara bölünerek birbirlerine rakip kuruluşlar kurmaları sonucunda az sayıda üyeye sahip zayıf sendikaların olması önlenmeye çalışılmaktadır. Bu madde ile benzer işkolları birleştirilmiş ve tek bir işkolu olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca, emekliler işkolu da maddeye eklenerek 1. maddede belirtilen değişikliğe uyum sağlanmıştır. Bu madde ile düzenlenen işkolları tasnifinde "Bütün Faaliyetlerin Uluslararası Standart Sınai Tasnifi ve Endeksleri"nden yararlanılmıştır. Böylece, Avrupa sendikacılığında gözlenen işkolu sayısını azaltma ve güçlü sendikacılığı özendirme amacı gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Elbette,

işkolu sayısının azaltılması ancak toplu iş sözleşmesi hakkı için işkolu barajının kaldırılmasıyla birlikte bir anlam ifade edebilir.

Madde 16. Sendika ve konfederasyonların yabancı dernek ve diğer kuruluşlarla ilişkilerinde 2908 sayılı Dernekler Kanunu'nun bazı kısıtlayıcı hükümleri ile karşılaştıkları görülmüş, ayrıca sendikaların radyo ve televizyon kurmalarına konulan yasaklar sendikaların faaliyetlerini serbestçe düzenleme hakkına aykırı olduğu ILO tarafından eleştirilmiştir. Bu maddeyle yapılan değişiklikle bu sakinler ortadan kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1. İşkolları sayısının azaltılması ve sendikaların denetim esaslarının belirlenmesi amacıyla öngörülen tüzüklerin çıkarılması veya değiştirilmesi için bir yıl süre tanınmıştır.

Geçici Madde 2. İşkolları sayısının azaltılması nedeniyle, birleşecek ve katılacak sendikalara bir yıl gibi makul bir geçiş süresi sağlanmıştır.

Madde 17. Bu kanunla birlikte yapılan değişikliklere uyum sağlanması için yürürlük tarihi kanunun yayımlanma tarihinden itibaren altı ay sonra olarak belirlenmiştir.

Madde 18. Yürütme organı belirtilmiştir.

**2821 SAYILI SENDİKALAR KANUNU'NUN
BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR
KANUN TEKLİFİ**

Madde 1- 5.5.1983 tarih ve 2821 sayılı Sendikalar Kanunu'nun 2. maddesinin altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"Sendika: İşçilerin, işverenlerin veya emeklilerin, çalışma ilişkilerinde, ortak ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için meydana getirdikleri tüzel kişiliğe sahip kuruluşlara denir."

Madde 2- Sendikalar Kanunu'nun 5. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"Madde 5- Sendika kurucusu olabilmek için medeni hakları kullanmaya ehil ve sendikaların kurulacağı işkolunda fiilen çalışıyor olmak, okur yazar olmak, zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlardan veya kaçakçılık suçlarından biriyle hapis cezasına hüküm giymemiş bulunmak şarttır."

İşveren sendikasının kurucusunun tüzel kişi olması halinde tüzel kişiyi temsil edecek gerçek kişide de meslek ve işkolunda fiilen çalışır olmak şartı hariç diğer şartlar aranır."

Madde 3- Sendikalar Kanunu'nun 7. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"Madde 5- Sendika ve üst kuruluşların tüzükleri, yönetim ve işleyişleri demokratik esaslara aykırı olamaz."

Tüzükler sendikal faaliyetlerde ve sendika içi ihtilafların konu olduğu yargı sürecinde temel bağlayıcı metinlerdir."

Madde 4- Sendikalar Kanunu'nun 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 ve 19. maddeleri başlıklarıyla birlikte yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 5- Sendikalar Kanunu'nun 22. maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"İşçi sendikasına üyelik, işçinin beş nüsha olarak doldurup imzaladığı üye kayıt fişini sendikaya vermesi ve sendika tüzüğünde belirlenen yetkili organın kabulü ile kazanılır. Üyelik başvurusu, sendika tarafından en çok on beş gün içerisinde reddedilmediği takdirde üyelik istemi kabul edilmiş sayılır. Haklı bir sebep gösterilmeden üyeliği kabul edilmeyen işçinin, bu kararın kendisine tebliğinden itibaren on beş gün içerisinde iş davalarına bakmakla görevli mahalli mahkemede dava açmak hakkı vardır. Mahkemenin kararı kesindir."

Madde 6- Sendikalar Kanunu'nun 23. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"Madde 23- Sendika ve Konfederasyonlara üyelerince ödenecek aidatın miktarı tüzüklerinde belirtilir."

Sendika tüzüklerine, üyelik aidatı dışında üyelerden başka bir aidat alınacağına ilişkin hükümler konamaz."

Madde 7- Sendikalar Kanunu'nun 25. maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Her üye işyerine, sendikaya ve işyerinin bağlı olduğu bölge çalışma müdürlüğüne önceden bildirimde bulunmak suretiyle üyelikten çekilebilir."

"Bağlı buldukları kurum ve sandıklardan yaşlılık, emeklilik veya malullük aylığı olarak işten ayrılanlar, kurulmuş bulunan emekli sendikalarına üye olabilirler."

Madde 8- Sendikalar Kanunu'nun 29. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir-

"Madde 29 - Sendika ve konfederasyonların yönetim kurulu veya başkanlığında görev aldığı için çalıştığı işyerinden ayrılan işçilerin iş sözleşmeleri askıda kalır. Bu kişiler söz konusu görevlerinin seçime girmemek, yeniden seçilmek veya çekilmek ya da sendika şubesinin ortadan kalkması suretiyle son bulması durumunda, yöneticilik görevlerinin sona erme tarihinden itibaren geçecek bir ay içinde ayrıldıkları işyerine işe başlatılmak üzere başvurabilirler.

İşveren, talep tarihinden itibaren en geç bir ay içinde bu kişileri o andaki şartlarla eski işlerine başlatmak zorundadır. Bu kişiler süresi içinde işe başlatılmadıkları takdirde, iş sözleşmeleri işverence feshedilmiş sayılır. Ödenecek tazminatların hesabında, işyerinde çalışılmış süreler göz önünde bulundurulur ve fesih anında emsalleri için geçerli olan ücret ve diğer haklar esas alınır. İşçinin iş yasalarından doğan hakları saklıdır.

Sendika yöneticiliğine seçilenler, işverene düşen pay dahil olmak üzere sosyal güvenlik kurumlarının prim ve aidatlarını ödemeye devam etmeleri şartıyla, ayrıldıkları işyerlerindeki sigortalılık haklarını devam ettirebilirler.

Yukarıda gösterilen haklardan sendika şube yönetim kurulu üyeleri ile başkanları da yararlanırlar."

Madde 9- Sendikalar Kanunu'nun 30 maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"İşyeri sendika temsilcilerinin ve amatör sendika yöneticilerinin teminatı

Madde 30- İşveren, işyeri sendika temsilcilerinin ve işyerindeki sendika yönetim kurulu tarafından belirlenerek işveren bildirilen en fazla üç amatör sendika yöneticilerinin iş sözleşmelerini haklı bir neden olmadıkça ve nedenini açık ve kesin olarak belirtmedikçe feshedemez. Fesih bildiriminin tebliği tarihinden itibaren bir ay içinde temsilci veya üyesi bulunduğu sendika iş mahkemesine dava açabilir. Toplu iş sözleşmesinde hüküm varsa veya taraflar anlaşılırsa, uyuşmazlık aynı sürede özel hakeme götürülür.

Dava seri muhakeme usulüne göre iki ay içerisinde sonuçlandırılır. Mahkemece verilen kararın temyizi halinde, Yargıtay bir ay içerisinde kesin olarak karar verir.

Temsilcinin veya amatör sendika yöneticisinin işine iade edilmesine karar verilirse, kararın kesinleşmesinden itibaren altı işgünü içinde temsilcinin veya amatör sendika yöneticisinin işe başlamak üzere başvurması şartıyla, fesih geçersiz sayılarak iş gördürülmemiş olsa bile, temsilcinin ve amatör sendika yöneticisinin işinden çıkarıldığı tarihten başlamak üzere temsilcilik ve yöneticilik süresinin devamınca ücreti ve bütün hakları işveren tarafından ödenir. Bu hüküm, yeniden temsilcilik ve yöneticilik atama halinde de uygulanır.

İşveren, işyeri sendika temsilcilerinin veya amatör sendika yöneticilerinin, görevleri devam ettiği sürece, çalıştıkları işyerini veya bölümünü, yaptıkları işleri işçinin yazılı onayı olmadıkça değiştiremez, temsilcilik ve yöneticilik sıfatlarından dolayı işçilere karşı iyi niyetle bağdaşmayan sataşmalarda bulunamaz, angarya yükleyemez. Aksi takdirde, işçinin haklı nedenle fesih hakkı doğacağı gibi, böyle bir muameleyle karşılaşan işçiye ayrıca yetkili iş mahkemesine bir yıllık brüt ücreti tutarında cezai tazminat talep etme hakkı doğar."

Madde 10- Sendikalar Kanunu'nun 31. maddesinin 6. fıkrası aşağıdaki değiştirilmiştir:

"İşverenin, yukarıda belirtilen, sendikaya üye olup olmama hürriyetine aykırı hareket ettiği durumlarda, işçinin ücretinin bir yıllık tutarından az olmamak üzere bir tazminata hükmedilir. İşçinin iş kanunundan ve diğer kanunlara göre haiz olduğu bütün hakları saklıdır. Ancak, bu fıkraya göre tazminata hükmedilmesi halinde, iş kanunlarındaki kötü niyet tazminatı hükmedilemez."

Madde 11- Sendikalar Kanunu'nun 33. maddesinin (2) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu maddeye (8) numaralı bent eklenmiştir:

"2. Yasa veya uluslararası anlaşma yahut Avrupa Birliği mevzuatı hükümlerine göre toplanan kurullara temsilci göndermek"

"8. Yangın, su baskını, deprem gibi tabii afetlerin vukuunda üyelik şartı aranmaksızın nakit mevcudunun yüzde 25'ni aşmamak kaydıyla doğrudan veya yetkili makamlar aracılığıyla afete uğrayan bölgelerde konut, sağlık ve eğitim tesisleri yapmak veya bu amaçla kamu kurum ve kuruluşlarına aynı ve nakdi yardımda bulunmak"

Madde 12- Sendikalar Kanunu'nun 47. maddesinin başlığı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddenin birinci fıkrası olarak aşağıdaki cümle eklenmiştir:

"Sendikaların denetimi"

Madde 47- Sendika ve konfederasyonlar, Devletin idari ve mali denetimine tabi değildir."

Madde 13- Sendikalar Kanunu'nun 49, 50 ve 51. maddeleri başlıklarıyla birlikte yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 14- Sendikalar Kanunu'nun 54, 55, 56, 57, 58 ve 59. maddeleri başlıklarıyla birlikte yürürlükten kaldırılmıştır:

Madde 15- Sendikalar Kanunu'nun 60. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"Madde 60- İşçi ve işveren sendikalarının kurulabilecekleri işkolları aşağıda belirtilmiştir:

1. Tarım ve ormancılık, avcılık ve balıkçılık,
2. Madencilik ve taş ocakları,
3. Petrol, kimya ve lastik,
4. Gıda,
5. Dokuma, giyim ve deri,
6. Ağaç ve kağıt,
7. İletişim, basın-yayın ve gazetecilik,
8. Mali aracılık,
9. Ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar,
10. Çimento, toprak ve cam,
11. Metal,
12. İnşaat,
13. Enerji,
14. Taşımacılık, ardiye ve antrepoculuk,
15. Sağlık ve sosyal hizmetler,
16. Konaklama ve eğlence yerleri,
17. Savunma,
18. Genel işler,
19. Emekliler işkolu

Bir işyerinde veya işletmede yürütülen asıl işe yardımcı işler de, asıl işin dahil olduğu işkolundan sayılır.

Bir işkoluna giren işlerin neler olacağı, işçi ve konfederasyonlarının görüşü de alınarak ve uluslararası normlar da göz önünde bulundurularak bir tüzükle belirlenir.

Her işkolunda çalışan, sendikalara da üye olan ve olmayan işçilerin sayıları ile bunların sendikalara dağılımı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca her yıl Ocak ve Temmuz aylarında çıkartılacak istatistiklerde gösterilir."

Madde 16- Sendikalar Kanunu'nun 63. maddesine, birinci fıkrasından sonra ikinci fıkra olarak düzenlenmek üzere, aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

"7.10.1983 tarih ve 2908 sayılı Dernekler Kanunu'nun yabancı dernek ve kuruluşlarla ilişkiye ilişkin 43. Maddesi ile 13.4.1994 tarih ve 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun'un özel radyo ve televizyon kuruluşu kurma yasağına ilişkin 29. maddesi hükmü, sendika ve konfederasyonlar hakkında uygulanmaz"

Geçici Madde 1- Sendikalar Kanunu'nun değişik maddelerinde yapılması öngörülen tüzük değişiklikleri, bu kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç bir yıl içerisinde gerçekleştirilir.

Geçici Madde 2- Sendikalar Kanunu'nun değişik 60. Maddesiyle kaldırılan veya birleştirilen işkollarında halen faaliyette bulunan sendikalar, İşkolları Tüzüğü değişikliğinin yürürlüğe girmesinden itibaren bir yıl içinde, mevcut tüzüklerine göre olağanüstü genel kurullarını yaparak tüzük ve yönetmeliklerini bu Kanun hükümlerine göre düzenlemek ve yeni örgüt ve tüzüklerinin öngördüğü ilk olağan genel kurullarını yapmak zorundadırlar.

Birleştirilmiş veya kaldırılmış işkollarına göre kurulmuş sendikalar, İşkolları Tüzüğü değişikliği resmi gazetede yayımlanıncaya kadar, faaliyetlerine devam ederler.

İşkolları Tüzüğü değişikliğinin yayımlanması tarihinde yürürlükte olan işkolu tespitleri, bir sonraki tespite kadar geçerlidir.

Madde 17- Bu Kanun yayımı tarihinden altı ay sonra yürürlüğe girer.

Madde 18- Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

